

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

សង្គមស៊ីវិលសូមអំពាវនាវឱ្យតុលាការឧត្តរកការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយ

ប្រឆាំងនឹងអ្នកសារព័ត៌មាន

ថ្ងៃទី ២២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩

យើងខ្ញុំដែលជាសម្ព័ន្ធអ្នកសារព័ត៌មានកម្ពុជា អង្គការសារព័ត៌មាន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិដូចដែលមានរាយនាមខាងក្រោម ស្នើសុំឱ្យតុលាការទម្លាក់ចោលបទចោទទៅលើអតីតអ្នកសារព័ត៌មានវិទ្យុអាស៊ីសេរីពីរនាក់គឺលោក អ៊ិន ឈិន និង លោក យ៉ាង សុធាវិន្ទ ហៅយ៉ាង សុជាមេត្តា និងស្នើទៅរាជរដ្ឋាភិបាលឱ្យចាត់វិធានការជាក់លាក់ដើម្បីបញ្ចប់ជាបន្ទាន់នូវការវាយដំ ឃាត់ខ្លួន ការគំរាមកំហែង បំភិតបំភ័យ និងការរើសអើងលើអ្នកសារព័ត៌មានឯករាជ្យ។

អតីតអ្នកសារព័ត៌មានអាស៊ីសេរីគឺ លោក អ៊ិន ឈិន និងលោក យ៉ាង សុធាវិន្ទ (ហៅ យ៉ាង សុជាមេត្តា) ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទ «ប្រគល់ឱ្យរដ្ឋបរទេសនូវព័ត៌មានជាអាទិ៍ ដែលអាចធ្វើឱ្យអន្តរាយការការពារជាតិ» តាមមាត្រា ៤៤៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង ក្រោយមកត្រូវបានចោទប្រកាន់បន្ថែមទៀតពីបទ «ផលិត និងកាន់កាប់រូបភាពអាសអាភាស» តាមមាត្រា ៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពី ការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្សនិងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ។ អ្នកទាំងពីរត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងឃុំខ្លួនយ៉ាងអយុត្តិធម៌អស់រយៈពេលជាងប្រាំបួនខែ ចាប់ពីនៅថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧ ទើបត្រូវបានដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្ន និង ត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការកាលពីថ្ងៃទី២១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។

យោងតាមបទដ្ឋានបន្ទុកនៃការបង្ហាញភស្តុតាងដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៣៨នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ការប្រកាសសាលក្រមចាត់របៀបកាលពីថ្ងៃទី៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ បង្ហាញឱ្យឃើញថាតុលាការគ្មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដាក់បន្ទុកឡើយ។ ដូច្នេះការប្រកាសបើកការស៊ើបអង្កេតឡើងវិញបែបនេះធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌របស់អ្នកទាំងពីរ ។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា ទាំងសវនាការថ្ងៃទី២៣ ខែ ធ្នូ ដើម្បីជំនុំជម្រះពីបទ «ផលិត និង កាន់កាប់រូបភាពអាសអាភាស» ទាំងសវនាការថ្ងៃទី២០ ខែ មករាខាងមុខនេះរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ដើម្បីជំនុំជម្រះពីបទ «ប្រគល់ឱ្យរដ្ឋបរទេសនូវព័ត៌មានជាអាទិ៍ ដែលអាចធ្វើឱ្យអន្តរាយការការពារជាតិ» នឹងផ្តល់យុត្តិធម៌ និងសេរីភាពពេញលេញដល់អ្នកទាំងពីរឡើងវិញ។

បន្ថែមលើនេះ តុលាការគប្បីបញ្ឈប់ផងដែរនូវចំណាត់ការផ្លូវច្បាប់ប្រឆាំងអតីតអ្នកសារព័ត៌មាន ឌី ខេមបូឌា ដេលី គឺលោក អ៊ិន ឈិន និង លោក Peter Zsombor ដែលរងការចោទប្រកាន់ពីបទ «ញុះញង់

ឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ» តាមមាត្រា៤៧៤ និង៤៧៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ដោយសារ អ្នកទាំងពីរបានចុះសម្ភាសន៍ពលរដ្ឋក្នុងឃុំប៉ាតេ ស្រុកអូរយ៉ាដាវ ខេត្តរតនគិរី អំពីការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់ ខណៈពួកគាត់កំពុងបម្រើការងារនៅកាសែត ឌី ខេមបូឌា ដេលី មុនពេលកាសែតនេះត្រូវបង្ខំ ចិត្តបិទទ្វារដោយសារបញ្ហាពន្ធដារ។ យើងខ្ញុំយល់ថា ការកោះហៅអ្នកទាំងពីរឱ្យចូលសវនាការនៅថ្ងៃទី២៥ ខែធ្នូខាងមុខជាការគំរាមកំហែង និងបំភិតបំភ័យអ្នកសារព័ត៌មានឯករាជ្យផ្សេងទៀត។

ទន្ទឹមនឹងនេះ កាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ សាលាដំបូងខេត្តមណ្ឌលគិរីបានចេញដីកាកោះ ហៅអ្នកសារព័ត៌មានម្នាក់ឈ្មោះ សាត ចាន់បុត្រ ភ្នាក់ងារកាសែតរស្មីកម្ពុជា និងទូរទស្សន៍អប្សរាប្រចាំខេត្ត នេះឱ្យចូលបំភ្លឺនៅថ្ងៃទី ២ ខែធ្នូ ក្រោមបទចោទ «បរិហាររក្សាជាសាធារណៈ និងញុះញង់ឱ្យប្រព្រឹត្តបទ ឧក្រិដ្ឋជាអាទិ៍» តាមបណ្តឹងរបស់មន្ត្រីយោធាម្នាក់ឈ្មោះ សុផាត សិរីវុទ្ធី មានឋានន្តរស័ក្តិពាក់ស័ក្តិ ៥ ជា នាយទាហាននៅខេត្តមណ្ឌលគិរី។

ក្រៅពីករណីខាងលើ បទចោទប្រឆាំងអ្នកបកប្រែឱ្យសារព័ត៌មានរុស្ស៊ី គឺលោក វ៉ាត់ រត្នមុនី ដែល ជាមេដឹកនាំសហជីពមួយរូប ក៏បង្កការគំរាមកំហែងដល់សេរីភាពក្នុងការបំពេញការងាររាយការណ៍ ព័ត៌មានពិតជូនសាធារណជនផងដែរ ដោយសារតែលោកបានជួយអ្នកសារព័ត៌មានបរទេសក្នុងការផលិត វីដេអូឯកសារស្តីពីការជួញដូរផ្លូវភេទនៅកម្ពុជា។ លោក វ៉ាត់ រត្នមុនី ត្រូវបានសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ផ្តន្ទាទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារ ២ឆ្នាំ ពីបទ «ញុះញង់ឱ្យមានការរើសអើង» និងតម្រូវឱ្យលោកបង់សំណង ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន៧០លានរៀល ស្មើនឹងជិត ២ម៉ឺនដុល្លារអាមេរិក។ ក្រោយមក កាលពីពាក់ កណ្តាលខែវិច្ឆិកា សាលាឧទ្ធរណ៍បានសម្រេចតម្កល់សាលក្រមផ្តន្ទាទោសនេះទុកជាបានការដដែល បន្ទាប់ពីបើកសវនាការដោយគ្មានវត្តមានដើមបណ្តឹង និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។ យើងខ្ញុំយល់ថាការ សម្រេចរបស់តុលាការលើករណី លោក វ៉ាត់ រត្នមុនី គឺជាការសម្រេចដ៏អយុត្តិធម៌។

រហូតមកដល់ពេលនេះ អ្នកសារព័ត៌មានឯករាជ្យមួយចំនួននៅតែបន្តប្រឈមនឹងការរើសអើង តាមរយៈការមិនទទួលបានប័ណ្ណអ្នកសារព័ត៌មានជាដើម។ ជាមួយគ្នានេះ មានអ្នកសារព័ត៌មានខ្លះទៀត នៅតែទទួលរងនូវការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញពីស្ថាប័នរបស់ពួកគេ ដោយសារតែការព្យាយាមគោរពគោល ការណ៍ឯករាជ្យភាពដែលជាគោលការណ៍ចម្បងរបស់អ្នកសារព័ត៌មាន ដែលពេលខ្លះផ្ទុយពីការបង្គាប់ បញ្ជារបស់ម្ចាស់ស្ថាប័ន។

យើងខ្ញុំកត់សម្គាល់ឃើញថា មានជំហានវិជ្ជមានមួយចំនួនដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើនាពេលថ្មីៗ នេះ ដូចជាការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណដល់វិទ្យុសំឡេងសហរដ្ឋអាមេរិក និងការអនុញ្ញាតឱ្យស្ថាប័ននេះអាចជួល ម៉ោងផ្សាយពីវិទ្យុក្នុងស្រុកចំនួនពីរដើម្បីផ្សាយបន្តកម្មវិធីព័ត៌មានរបស់ខ្លួន ជំនួបពិភាក្សារវាងរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងព័ត៌មានជាមួយតំណាងវិទ្យុអាស៊ីសេរី ព្រមទាំងការសម្រេចផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណកាលពីថ្ងៃទី៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ដល់សម្ព័ន្ធអ្នកសារព័ត៌មានកម្ពុជា «ខេមបូចា» ដែលជាបណ្តាញអ្នកសារព័ត៌មានឯករាជ្យ។

លោក ម៉ែ ទិត្យថាវ៉ា នាយកប្រតិបត្តិនៃខេមបូចា បានថ្លែងថា ដើម្បីធ្វើឱ្យស្ថានភាពសេរីភាពសារ ព័ត៌មានឈានទៅរកភាពល្អប្រសើរឡើងវិញ ពាក្យបណ្តឹងទាំងឡាយ និងសកម្មភាពធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើ អ្នកសារព័ត៌មានគួរត្រូវបានបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់។

លោក ថាវ៉ា ថ្ងៃដំបូងថា៖ «ករណីប្រឆាំងនឹងលោក យាង សុធាវិន្ទុ និងលោក អ៊ិន ឈិន លោក អូន ភាព និងករណីដែលទើបត្រូវបានដាក់ប្តឹងប្រឆាំងអ្នកសារព័ត៌មានថ្មីៗនេះ គួរតែត្រូវបានទម្លាក់ចោល។ អាជ្ញាប័ណ្ណវិទ្យុដែលត្រូវបានដក គួរតែត្រូវបានប្រគល់ជូនមកក្រុមហ៊ុនវិទ្យុទាំងនោះឡើងវិញ»។

យើងខ្ញុំក៏ទទួលទៅស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលឱ្យទទួលយកសំណើខាងលើ ហើយដាក់ចេញនូវចំណាត់ ការជាវិជ្ជមានឱ្យបានជាក់លាក់ ដើម្បីធានាពីលំហនៃសេរីភាពសារព័ត៌មាន លំហសេរីភាពបញ្ចេញមតិ និង ការអនុវត្តការងារដោយសេរីរបស់អ្នកសារព័ត៌មាន។

---ចប់---

អង្គការ ស្ថាប័ន ដែលគាំទ្រទៅលើសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមនេះមានដូចខាងក្រោម៖

- ១) សម្ព័ន្ធអ្នកសារព័ត៌មានកម្ពុជា (ខេមបូឌា)
- ២) មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា
- ៣) មជ្ឈមណ្ឌលកម្ពុជាដើម្បីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយឯករាជ្យ

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង៖

លោក ម៉ែ ទិត្យថាវ៉ា នាយកប្រតិបត្តិនៃខេមបូឌា

ទូរស័ព្ទ៖ ០១៧ ៥០០ ៥០៣ អ៊ីមែល៖ titthara.may@camboja.net

អ្នកស្រី ចក់ សុភាព នាយិកាប្រតិបត្តិនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ៖ ០១១ ៩៤៣ ២១៣ អ៊ីមែល៖ chaksopheap@cchrcambodia.org